

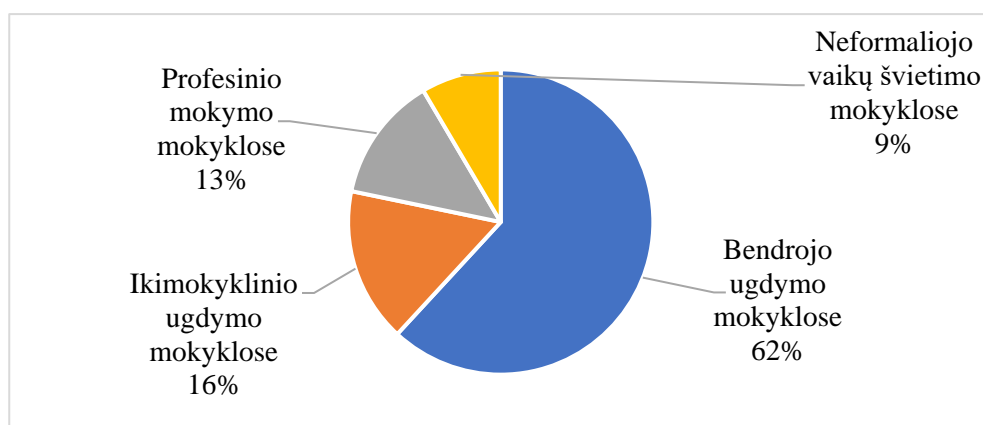
Kupiškio rajono savivaldybė

Kupiškio r. savivaldybės pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą vykdo Kupiškio r. švietimo pagalbos tarnyba (toliau – Tarnyba)¹.

2021–2022 m. m. Kupiškio r. savivaldybėje dirbo 354 pedagoginiai darbuotojai, iš jų 219 (62 proc.) dirbo bendrojo ugdymo, 58 (16 proc.) – ikimokyklinio ugdymo, 47 (13 proc.) – profesinio mokymo, 30 (9 proc.) – neformaliojo vaikų švietimo įstaigose (žr. 1 pav.). Pastaruosius keletą metų pastebimas savivaldybės pedagoginių darbuotojų, dirbančių bendrojo ugdymo įstaigose, skaičiaus mažėjimas (7 %) – 2019–2020 m. m. savivaldybės bendrojo ugdymo įstaigose dirbo 235 pedagoginiai darbuotojai, 2020–2021 m. m. – 228.

1 pav. Daugiausia pedagoginių darbuotojų dirbo bendrojo ugdymo įstaigose

Pedagoginių darbuotojų skaičiaus pasiskirstymas pagal mokyklų tipus (procentais)

2022 m. Tarnyba vykdė 9 ilgalaikes (ne mažiau kaip 40 val. trukmės) pedagogų kvalifikacijos tobulinimo (toliau – PKT) programas (toliau – Programos) pagal Valstybinių ir savivaldybių mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų 2020–2022 metų kvalifikacijos tobulinimo prioritetus. Jose dalyvavo 188 pedagoginiai darbuotojai (žr. 1 lentelę).

Palyginti su praėjusiais metais, matyti, kad savivaldybėje svarbiausias išliko tas pats prioritetas – *Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį*, tik pagal kryptį *Į mokymąsi orientuotos vertinimo kultūros auginimas*, kaip ir pernai, Programų nevykdyta.

Šiais metais vykdyta Programų pagal ir šiuo metu aktualią prioriteto *Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas* kryptį *Mokyklos bendruomenės telkimas įgyvendinant įtraukties principą švietime*; paminėtina, kad pagal šio prioriteto kryptį *Lyderystės ugdymui ir mokymuisi stiprinimas* Programa buvo vykdyta praėjusiais metais. Pastarojo prioriteto kryptis *Gebėjimų priimti sprendimus, grįstus duomenimis, stiprinimas* liko neatliepta abejus metus.

¹ Prieiga internete <https://www.kupiskiopmmmc.lt>.

1 lentelė. Daugiausia dalyvių tobulino kompetencijas pagal prioritetą *Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį*

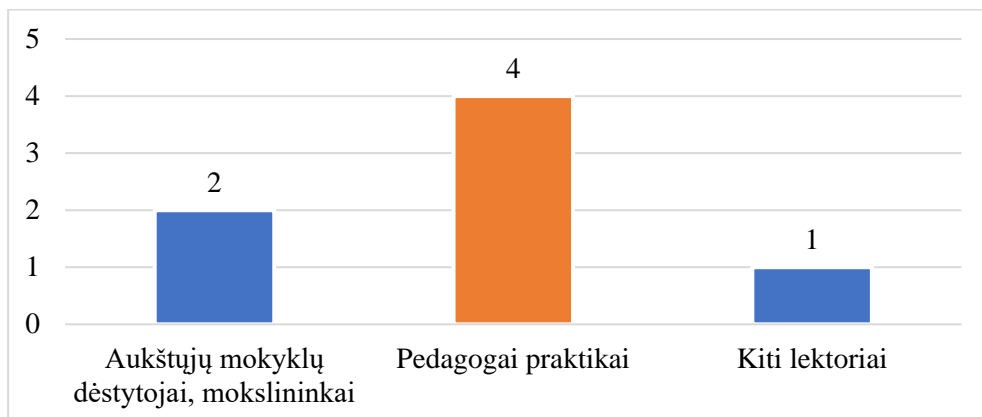
Vykdytų Programų ir dalyvių pasiskirstymas pagal prioritetus

Prioritetas / prioriteto kryptys	Vykdytų Programų skaičius	Vykdytų Programų dalyvių skaičius
Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį	6	107
Skaitmeninio raštingumo tobulinimas	4	75
I mokymąsi orientuotos vertinimo kultūros auginimas	–	–
Skaitymo gebėjimų ugdymas visose ugdymo srityse	2	32
Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas	1	44
Mokinio skirtubių suvokimas, atpažinimas ir panaudojimas siekiant jo pažangos	–	–
Bendradarbiavimo gebėjimų, reikalingų ugdyti ir teikti reikalingą švietimo pagalbą ir paslaugas, tobulinimas	1	44
Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas	2	37
Lyderystės ugdymui ir mokymuisi stiprinimas	–	–
Gebėjimų priimti sprendimus, grįstus duomenimis, stiprinimas	–	–
Mokyklos bendruomenės telkimas įgyvendinant įtraukties principą švietime	2	37
Iš viso:	9	188

Savivaldybės pedagoginiai darbuotojai, dalyvavę įgyvendinant Programas ir plėtoję savo profesines kompetencijas, turėjo galimybę mokytis kartu su pedagogais praktikais, mokslininkais ir kitais lektorais. Duomenys rodo, kad 2022 m. daugiau kaip 57 proc. (4 asmenys) lektorių buvo kviestiniai pedagogai praktikai.

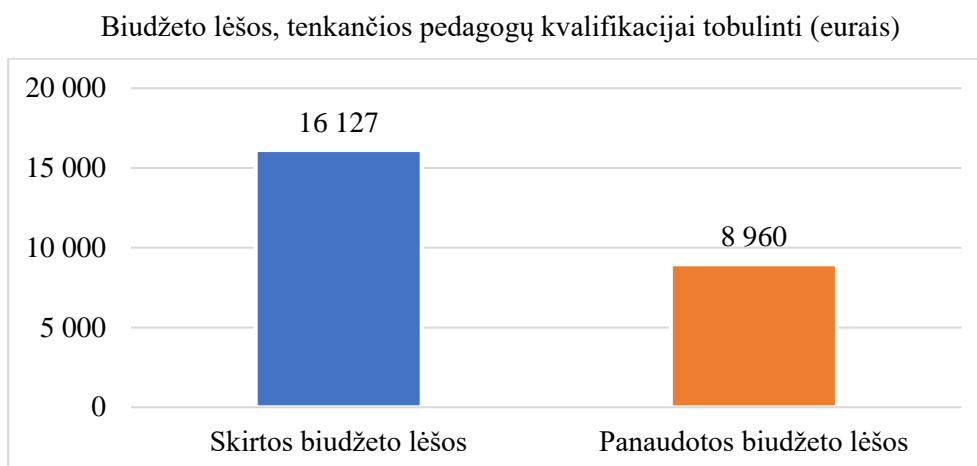
2 pav. Prioritetines kvalifikacijos tobulinimo Programas dažniausiai įgyvendino pedagogai praktikai

Prioritetines kvalifikacijos tobulinimo Programas įgyvendinę (vykdę) lektoriai

Pedagoginių darbuotojų kvalifikacijai tobulinti savivaldybėje 2022 m. panaudotos beveik visos PKT skirtos lėšos (žr. 3 pav.). 2022 m. lėšų skirta panašiai kaip ir 2021 m., bet 2022 m. jų panaudota daugiau nei 2021 m. (49 proc.).

3 pav. Iš skirtų biudžeto lėšų mokytojų ir kitų ugdymo procese dalyvaujančių asmenų kvalifikacijai tobulinti panaudota 56 proc.

Kvalifikacijos tobulinimo galimybių užtikrinimas savivaldybėje

(pagal 2022 m. Tarnybos ataskaitą ir interneto svetainės puslapių apžvalgą, atliktą 2023 m. vasario–gegužės mėn.)

Tarnybos kvalifikacijos tobulinimo renginių tvarką reglamentuoja Kupiškio rajono švietimo įstaigų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų kvalifikacijos tobulinimo tvarkos aprašas; šie renginiai organizuojami pagal Tarnybos kvalifikacijos tobulinimo renginių organizavimo tvarkos aprašą.

Pagal 2022 m. Tarnybos ataskaitą, be 9 prioritetinių Programų, Tarnyba parengė ir įgyvendino dar dvi ilgalaikes kvalifikacijos tobulinimo Programas; iš viso organizavo 43 kvalifikacijos tobulinimo renginius, juose kvalifikaciją tobulino, įgijo naujų žinių ir įgūdžių 1 816 asmenų. Tarnyba taip pat organizavo Mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų skaitmeninio raštingumo programos kursus (33 dalyviai), privalomųjų higienos įgūdžių ir pirmosios pagalbos mokymus (34 dalyviai), priešgaisrinės ir darbo saugos mokymus, apskritojo stalo diskusijas, paskaitas įvairiomis temomis; be to, surengė 5 gerosios patirties renginius-seminarus (175 dalyviai). Tarnyboje vyko ir lietuvių kalbos kursai ukrainiečiams, atvykusiems į Kupiškio r. savivaldybę (kursus AI lygiu baigė 20 asmenų).

PKT Programos vykdomos nuotoliniu būdu, mokytojams palankiu grafiku (po pamokų); renginių laikas, data skelbiami sistemoje *Semiplius* ir Tarnybos interneto svetainėje, taip pat savivaldybės administracijos Kultūros, švietimo ir sporto skyriaus mėnesio renginių plane.

Tarnybos svetainėje skelbiamas kiekvieno mėnesio veiklos planas. Veiklos plane šalia renginių pavadinimų dar skelbiama jų vykdymo data, laikas, vieta, lektoriai ir kaina. Jei renginys organizuojamas pagal ilgalaikę Programą, šalia nurodomi Programos ir renginio modulio pavadinimai. Prioritetinės 2023–2025 m. kvalifikacijos tobulinimo sritys vasario mėnesį dar nebuvo paskelbtos, jos nenurodytos ir prie paskelbtų renginių.

Nacionalinės švietimo agentūros projekte „Įtraukiojo ugdymo galimybių plėtra, I etapas“ dirbantys socialiniai pedagogai teikia individualias ir grupines konsultacijas, padeda tėvams, auginantiems specialiųjų ugdymosi poreikių vaikus, teikia jiems socialinę pagalbą, bendradarbiauja ir teikia socialinę pedagoginę pagalbą visų rajono ugdymo įstaigų pedagogams. Tarnybos metodininkas konsultuoja kvalifikacijos tobulinimo programų rengimo klausimais, psichologas – teikia psichologinę pagalbą mokiniams (vaikams), tėvams (globėjams), švietimo įstaigoms, jų pedagoginiams darbuotojams.

Tarnybos svetainėje sistemingai kaupiamas edukacinės patirties bankas. Jame skelbiamos mokytojų sukurtos skaitmeninės mokymo priemonės, padedančios organizuoti ugdymo procesą.

Tarnybos svetainėje yra atskira skiltis, skirta ugdymo turinio atnaujinimui (toliau – UTA), kurioje skelbiama visa naujausia su tuo susijusi informacija iš Švietimo portalo www.emokykla.lt, NŠA svetainės ir *YouTube* kanalo, susiję dokumentai, rekomendacijos ir naudingų renginių dalykininkams apie UTA medžiaga.

Mokytojų profesinį tobulėjimą sustiprina Tarnybos vykdoma metodinė veikla – tai organizuota pedagoginių darbuotojų veikla, vienijanti juos pagal veiklos ir ugdymo sritis, skirta profesiniam augimui ir praktinei veiklai tobulinti, keičiantis gerąją pedagoginę patirtimi, naujausia metodine bei dalykine informacija. Mokytojų dalykininkų metodinius būrelius kuruoja ir konsultuoja paskirti Tarnybos metodininkai, pagalbą teikia ir rajono metodinių būrelių pirmininkai.

Remiantis Tarnybos veiklos duomenimis, atsispindinčiais interneto svetainės puslapiuose, matyti, kad siekiama sudaryti galimybes pedagoginių darbuotojų bendrosioms ir profesinėms kompetencijoms ugdyti.

PKT poveikis ugdymo kokybei

Savivaldybės ir Tarnybos duomenimis, pedagogams, dalyvavusiems kvalifikacijos tobulinimo veiklose, pateikiamos mokymų naudingumo įvertinimo anketos, kuriose dalyviai nurodo naujai įgytų žinių taikymo ugdymo procese galimybes ir poveikį mokinių pasiekimų gerinimui. Periodiškas renginių vertinimas padeda vykdyti bendrą PKT situacijos stebėseną (atliekama mokymų vertinimo analizė, identifikuojamos stipriosios ir tobulintinos sritys, įvertinamos rizikos). Savivaldybės lygmeniu pedagogų kvalifikacijos tobulinimo poveikis ugdymo kokybei ir mokinių pasiekimams matuojamas analizuojant ir aptariant nacionalinio mokinių pasiekimų patikrinimo (toliau – NMPP), pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo (toliau – PUPP) ir valstybinių brandos egzaminų (toliau – VBE) rezultatus, mokyklų pažangos ataskaitas. Be to, analizuojami rajono pasiekimų rezultatai, skelbiami ŠVIS sistemoje, mokinių pasiekimų probleminės priežastys, stebima mokinių pasiekimų dinamika, analizuojami mokyklų veiklos įsivertinimo ir išorinio vertinimo duomenys, mokyklų vadovų metinės ataskaitos.

Pastebimas PKT poveikis mokinių pasiekimams ir pažangai, apie jį Tarnyba sprendžia iš refleksijų po PKT renginių. Mokyklų įsivertinimo ir pažangos ataskaitų duomenys rodo, kad pedagogų vedamos pamokos tampa įdomesnės ir naudingesnės mokiniams, mokytojai labiau atsižvelgia į kiekvieno mokinio ugdymosi poreikius, įtraukujį ugdymą. Atsiranda naujų metodinės veiklos formų, mokytojai remiasi sėkmingais pavyzdžiais, pradeda keisti savo mokymo metodus. Gerėja valstybinių brandos egzaminų, pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo ir nacionalinio mokinių pasiekimų patikrinimo rezultatai, mokiniai rengiami dalyvauti nacionaliniuose konkursuose, olimpiadose ir kituose renginiuose.

PKT daro **poveikį ir savivaldybių mokyklų, kaip organizacijų, pažangai**. Stiprėja mokytojų bendravimas ir bendradarbiavimas – susipažinę su naujais ugdymo metodais, pedagoginiai darbuotojai dalijasi gerąją patirtimi su kolegomis. Mokytojų į ugdymo procesą diegiamos naujovės stiprina ir mokinių teigiamas nuostatas mokyklos atžvilgiu. Mokiniai jaučiasi saugesni, sustiprėjo jų savarankiško mokymosi, konsultavimosi, laiko planavimo gebėjimai, lyderystė.

Rekomendacijos

Atsižvelgiant į pateiktus duomenis, *siūloma*:

- savivaldybės lygmeniu daugiau dėmesio *skirti* PKT stebėsenai, *analizuojant*, ar dalyvaujant PKT Programose pedagogų įgyta mokymosi patirtis ir išplėtos kompetencijos perkeliamos į praktiką;
- glaudžiau *bendradarbiaujant* su savivaldybės mokyklomis, *įtraukiant* vadovus, metodinius būrelius ir (ar) kitus bendruomenės narius, *stiprinti* PKT renginiuose dalyvavusių pedagogų motyvaciją taikyti mokymosi patirtį;

- interneto svetainėje *plėtoti* pagalbos pedagogams UTA įgyvendinimo klausimais galimybes, *papildant* ją praktinės veiklos pavyzdžiais, orientuotais į 2023–2026 m. PKT prioritetinės srities *Ugdymo praktikos ir didaktikos kompetencijų tobulinimas* įgyvendinimą;
- efektyviau *panaudoti* PKT skiriamas lėšas (panaudota 56 proc.).